

JÓGYAKORLATOK GYŰJTÉSE, KIALAKÍTÁSA, AZ EFOP 1.8.0. PROJEKT KERETÉN BELÜL

40. Betegbiztonsági Fórum
2017. június 8.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A JÓGYAKORLATOK GYŰJTÉSÉNEK CÉLJA

A hazai intézmények közötti tudásmegosztás elősegítése, támogatása közös tudásbázis kialakítása és egyes jógyakorlatok esetén oktatás által.

Ennek keretében:

minél több, a hazai ellátásban működő jógyakorlat összegyűjtése, strukturálása, majd kidolgozása annak érdekében, hogy azokat valamennyi egészségügyi szolgáltató számára elérhetővé, hozzáférhetővé tegyük, illetve képzések révén a bevezetésükhöz segítséget nyújtsunk.

MIT ÉRTÜNK A PROJEKTBEN JÓGYAKORLAT ALATT?

- Valamely betegbiztonságot támogató tevékenység eredményes és hatékony megvalósításának részletes, az adott tevékenység során alkalmazandó, az egyes intézmények számára is adaptálható megoldása.
- Tartalmazza a kapcsolódó
  - folyamat részletes leírását,
  - feltételeit,
  - résztvevőit,
  - eszközigényét,
  - dokumentációs vonzatát,
  - helyszínbeli, időbeli sajátosságait,
  - javaslatokat a sikeres bevezetéshez, fenntartáshoz.
- Betegbiztonsági kockázat felmérésére, kezelésére irányul.

MILYEN JÓGYAKORLATOKAT VÁRUNK?

Amelyek megfelelnek az alábbi szempontoknak:

- valamely betegbiztonsági kockázat felmérését, kezelését szolgálják (azaz annak bekövetkezését előzhetik meg),
- a kórházban vagy szakrendelőben rutinszerűen végzett tevékenységek, amelyek alapvetően nem a szakmai kérdések eldöntéséről szólnak, bár az adott tevékenység alapja lehet szakmai szabály (ld. AB profilaxis mintapélda),
- folyamat jelleggel bírnak (azaz nem egy eszköz beszerzésére vagy egy rendszer felállítására irányulnak, pl.: a decubitus team kialakítását önmagában nem várjuk jógyakorlatként, de ahogyan a decubitus team rendszerét működtetik, az már lehet jógyakorlat),
- működőképesek (vagyis legalább fél éve igazoltan működnek adott szervezeti egységben, intézetben).

A JÓGYAKORLAT GYŰJTÉS MENETE

- Erre a célra strukturált sablon segítségével.
- Elektronikus felületen keresztül.
- Felhívás keretében, melynek hivatalos közzététele júliusban várható e-mailen, a NEVES honlapon és más felületeken keresztül.
- *Tervezett beadási határidő: 2017. szeptember 10.*
Az ebben a körben beérkezett jógyakorlatok közül kerülnek kiválasztásra a projekt keretében oktatandó jógyakorlatok, de: a jógyakorlatok megküldését a projekt ideje alatt ezt követően is folyamatosan várjuk majd!

A SABLON – ÁLTALÁNOS ADATOK

- Jógyakorlat megnevezése
- Azon helyszín(ek), ahol a joggyakorlat jelenleg és ténylegesen működik (pl. a konkrét szervezeti egység, kórház, stb.)
- Beküldő személy(ek) vagy intézet neve(i)
- Beküldő személy(ek) vagy intézet címe(i)
- Kapcsolattartó neve
- Kapcsolattartó elérhetősége
  - telefon:
  - e-mail cím:

A SABLON – A JÓGYAKORLAT - ALAPINFOMÁCIÓK

- Milyen megbiztonsági problémá(k)hoz kapcsolódik a jógyakorlat?
- Milyen témakör(öke)t érint a jógyakorlat?
- Milyen szervezeti egység(ek)ben (osztályokon) végezhető az alább ismerttetendő jógyakorlat?
- Milyen munkaköröket érint a jógyakorlat?
- Milyen betegcsoportok érintettek a jógyakorlatban, amennyiben ez releváns?
- Mikor történt az alább ismerttetendő jógyakorlat működésbe történő bevezetése, azaz mióta végzik a szóban forgó tevékenységet a jógyakorlat követelményei szerint?
- Mi igazolja, hogy a szóban forgó tevékenységet valóban a jógyakorlat követelményei szerint végzik a munkatársak?
- Miért lehet hasznos az egészségügyi szolgáltató illetve a szervezeti egység számára a jógyakorlat? Ha lehetséges, kérjük mutassa be az Önök Intézetében a jógyakorlat bevezetésével összefüggő eredményeket!

A SABLON – A JÓGYAKORLAT - KIVITELEZÉS

Kérjük, írja le, miként történik a szóban forgó tevékenység jógyakorlat szerinti megvalósítása!

- Ennek keretében kérjük, ismertesse a jógyakorlatban érintett folyamatot és annak szereplőit!
- Kérjük – amennyiben releváns – ismertesse a jógyakorlat kapcsolódó dokumentációs szükségleteit!
- Amennyiben a jógyakorlat folyamatában az időfaktor valamely lépésnél (lépéseknél) különös hangsúlyt kap, vagy kritikus szerepet játszik abban, kérjük írja ezt le, illetve fejtse ki ennek jelentőségét!
- Amennyiben a jógyakorlat folyamatának valamely lépésénél (lépéseinél) a tevékenység megvalósításának helye, helyszíne különösen fontos szerepet kap, kérjük, írja ezt le, illetve fejtse ki ennek jelentőségét!
- Kérjük – amennyiben releváns – ismertesse a jógyakorlat kapcsolódó (tárgyi) eszközeit!

A SABLON – A JÓGYAKORLAT – KIVITELEZÉS 2.

Amennyiben alkalmaznak ilyet, milyen írásos anyagok (minták, sablonok, tájékoztatók, ismertető, ellenőrző listák, poszterek, stb.) támogatják a joggyakorlat szerinti működés megvalósulását? (Kérjük, ezeket vagy elérhetőségüket lehetőség szerint mellékelje!)

Amennyiben rendelkezésre állnak, milyen betegtájékoztató anyagok támogatják a joggyakorlat megvalósulását? (Kérjük, ezeket vagy elérhetőségüket lehetőség szerint mellékelje!)

A SABLON – A JÓGYAKORLAT – BEVEZETÉS

Kérjük, adja meg azokat a feltételeket (tárgyi, humán, eljárásbeli, szabályozásbeli, stb.) amik rendelkezésre állása feltétlenül szükséges a jógyakorlat működtetéséhez, vagyis amelyek nélkül a jógyakorlat nem megvalósítható.

Mely tényezők azok, amelyek a jógyakorlat szerinti működést megnehezítik?

Mely tényezők azok, amelyek a jógyakorlat szerinti működést segítik?

A SABLON – A JÓGYAKORLAT – KIMENETEL

Milyen módszerek szolgálhatnak a
tevékenység jógyakorlat szerinti
működésének felmérésére?

Ön(ök) szerint milyen észlelhető, mérhető
eredményeket hozhat az előzőekben
ismertetett jógyakorlat bevezetése más
osztályokon, intézetekben?

- Jógyakorlat - Mintapélda

AZ ANTIBIOTIKUM PROFILAXIS MEGFELELŐ, HA...

Tervezett csípőprotézis műtétek antibiotikum profilaxisának megfelelősségi kritériumai:

- I. a hatóanyag: **cefazolin** vagy cefuroxim, penicillin allergia esetén vancomycin,
- II. a profilaxis **egylövetű kezelés** (single-shot) formájában valósul meg,
- III. az alkalmazott dózis: **cefazolin esetén 2 g**, cefuroxim esetén 1,5 g, vancomycin esetén pedig 10-15 mg/kg (max. 1 g),
- IV. az antibiotikum **intravénás** módon kerül alkalmazásra,
- V. az antibiotikum beadása **a műtéti bemetszést megelőző 60 percen belül** történik meg.

EREDMÉNYEK

I. HATÓANYAG

- 99%-ban helyes választás
- eltérés valamennyi esetben penicillin allergia esetén adódott

II. EGYLÖVETŰ KEZELÉS

- az osztályok felében valósul meg
- az eltérések az antibiotikum 3x-4x-i szisztematikus alkalmazását foglalják magukban (osztályos gyakorlat)

III. DÓZIS

- 2/3-ad részben megfelelő
- az eltérés a többszöri adagolás gyakorlatával függ össze (ld. II. pont): elégtelen kezdődózis mellett túldozírozás (!)

IV. BEADÁSI MÓD

- teljes megfelelés

V. BEADÁSI IDŐ

- közel fele részben megfelelő
- eltérés ott, ahol nem a műtőbeli folyamatokhoz igazított a beadás

JÓGYAKORLATOK

Elrendelés:

OPERÁLÓ ORVOS (traumatológus, ortopéd sebész) által
INFEKTOLÓGUS bevonásával készített helyi protokoll
alapján

lázlapon/premedikációs lapon/műtéti előkészítő lapon

Beadás:

ANESZTEZIOLÓGUS által

a műtéti anesztéziához kötötten

altatási jegyzőkönyvben feltüntetve (hatóanyag, dózis,
beadási mód, időpont)

Ellenőrzési pontok:

műtéti checklista/altatási jegyzőkönyv/műtéti előkészítő
lap/stb.

Premedikációs lap vagy műtéti előkészítő lap alkalmazása
a betegbiztonság szempontjából kockázatos
betegátadási folyamat megkönnyítéséhez

ÁLTALÁNOS ADATOK:

Jógyakorlat megnevezése:

A tervezett csípőprotézis műtétekhez kapcsolódó antibiotikum profilaxis folyamata

Azon helyszín(ek), ahol a jógyakorlat jelenleg és ténylegesen működik (pl. a konkrét szervezeti egység, kórház, stb.):

XY Kórház Baleseti Sebészeti Osztály

Beküldő személy(ek) vagy intézet neve(i):

dr. Szike Imre és Penicillin Gabriella vagy XY Kórház Baleseti Sebészeti Osztály

Beküldő személy(ek) vagy intézet címe(i):

0001 Viharsarok, Kórház utca 1.

Kapcsolattartó neve:

Penicillin Gabriella

Kapcsolattartó elérhetősége:

telefon: 06 98 765 432

e-mail cím: penicillin.gabriella@balesetisebeszet.XY.hu

A JÓGYAKORLAT:

Milyen megbiztonsági problémá(k)hoz kapcsolódik a jógyakorlat?

Az antibiotikum profilaxis folyamatának helyes kivitelezésével megelőzhetőek a tervezett csípőprotézis műtéttel kapcsolatos fertőzőes szövődmények, illetve az esetleges betegcserével, gyógyszerccserével járó nemkívánatos események valamint a gyógyszerallergia figyelmen kívül hagyásából eredő nemkívánatos események.

Milyen témakör(öke)t érint a jógyakorlat?

A jógyakorlat az infekciókontroll és a helyi szakmai protokollok valamint a gyógyszerelés és a perioperatív tevékenységek témakörét érinti.

A JÓGYAKORLAT:

Milyen szervezeti egység(ek)ben (osztályokon) végezhető az alább ismertetendő jógyakorlat?

Azokon az osztályokon, ahol tervezett csípőprotézis műtéteket végeznek, azaz leginkább az ortopédiai és a baleseti sebészeti osztályokon az aneszteziológiai és intenzív terápiás szervezeti egység bevonásával.

Milyen munkaköröket érint a jógyakorlat?

Osztályvezető főorvos, osztályvezető főnővér, a műtő vezetője, ortopéd sebész, baleseti sebész, aneszteziológus és intenzív terápiás orvos, szakorvosjelölt, rezidens, ápoló (osztályos, a műtői egységben jelenlévő illetve a posztoperatív őrzőbeli is), aneszteziológus asszisztens, beteghordó.

A JÓGYAKORLAT:

Milyen betegcsoportok érintettek a jógyakorlatban, amennyiben ez releváns?

Tervezett csípőprotézis műtétekre felvett betegeknel, de az ő körükben valamennyi beteg esetén.

Mikor történt az alább ismertetendő jógyakorlat működésbe történő bevezetése, azaz mióta végzik a szóban forgó tevékenységet a jógyakorlat követelményei szerint?

A jógyakorlat 2016. május 1-től került a Baleseti Sebészeti Osztályon bevezetésre.

A JÓGYAKORLAT:

Mi igazolja, hogy a szóban forgó tevékenységet valóban a jógyakorlat követelményei szerint végzik a munkatársak?

A jógyakorlat helyes kivitelezése megjelenik az egészségügyi dokumentációkban. A folyamat egyes lépéseinek helyes megvalósulását részben a lázlapon, részben a műtéti előkészítő lapon, részben az altatási jegyzőkönyvben, részben a posztoperatív követő lapon lehet nyomon követni.

A JÓGYAKORLAT:

Miért lehet hasznos az egészségügyi szolgáltató illetve a szervezeti egység számára a jógyakorlat? Ha lehetséges, kérjük mutassa be az Önök Intézetében a jógyakorlat bevezetésével összefüggő eredményeket!

A jógyakorlat által elérhető, hogy a tervezett csípőprotézis műtéten áteső betegek körében a műtéttel kapcsolatos fertőzőes szövődmények elkerülhetőek legyenek, így a műtét utáni ápolási napok száma csökkenthető, illetve nem nyúlik meg az ápolás tervezett időtartama, nem kell többlet beavatkozásokkal számolni, ezekkel arányosan pedig a betegellátás költségeit is csökkenteni lehet, sőt a betegforgalom növekedése által a műtétek száma és a bevételek is növelhetőek.

A JÓGYAKORLAT:

Kérjük, írja le, miként történik a szóban forgó tevékenység jógyakorlat szerinti megvalósítása! Ennek keretében kérjük, ismertesse a jógyakorlatban érintett folyamatot és annak szereplőit!

- Az antibiotikum profilaxis elrendelése: a műtétet végző baleseti sebész feladata, a lázlapon jelzi az annak megfelelő helyen, illetve felkerül a műtéti előkészítő lapra is.
- A beteghordó, amikor a beteget az osztályról a műtőbe viszi, az osztályon a beteg azonosítását követően a beteg mellett a műtéti előkészítő lapját is átveszi, valamint a műtéti előkészítő lapon elrendelt antibiotikumot is ampulla formájában (intravénás módon kerül beadásra ugyanis minden esetben az antibiotikum). Az ampullát magát a Baleseti Sebészeti Osztályról a főnővér vagy az őt helyettesítő nővér adja át a beteghordónak a beteg egészségügyi dokumentációjával együtt.
- A műtéti előkészítő helyiségben az aneszteziológus átveszi a beteget, a műtéti előkészítő lapot és az antibiotikumot is a beteghordótól.
- A profilaktikus antibiotikum beadását az aneszteziológus végzi, a beadásra a műtéti anesztézia végzésekor kerül sor, amit pedig a műtét várható kezdéséhez igazítva végez el az aneszteziológus. Az aneszteziológus a beadást az altatási jegyzőkönyvben tünteti fel.

A JÓGYAKORLAT:

I. Kérjük – amennyiben releváns – ismertesse a jógyakorlat kapcsolódó dokumentációs szükségleteit!

- Az antibiotikum profilaxis elrendelése és annak dokumentálása a műtétet végző baleseti sebész által történik a hatóanyag, a dózis, a beadási mód és a gyakoriság (többnyire egyszeri adagolás) megjelölésével a lázlapon az annak megfelelő helyen. A profilaxis szükségességének tényét illetve szintén a hatóanyag, a dózis, a beadási mód és gyakoriság megjelölését a műtéti előkészítő lapon is fel kell tüntetni.
- Az aneszteziológus a profilaxis beadásának tényét, illetve a beadott hatóanyagot, dózist, beadási módot az altatási jegyzőkönyvben rögzíti, mely strukturáltsága okán eleve adja a lehetőségét annak, hogy a beadás időpontja is jelölésre kerüljön egyúttal.

A JÓGYAKORLAT:

Amennyiben a jógyakorlat folyamatában az időfaktor valamely lépésnél (lépéseknél) különös hangsúlyt kap, vagy kritikus szerepet játszik abban, kérjük, írja ezt le, illetve fejtse ki ennek jelentőségét!

A kapcsolódó szakmai irányelveknek megfelelően esetünkben a profilaxis megfelelőségének egyik kritériuma időbeliséghez kötött: a beadásnak a műtéti sebmetszést megelőző egy órán belül kell megvalósulnia. Jógyakorlatunkban ezt a kritériumot az biztosítja, hogy a profilaxis beadására a műtéti anesztézia végzésekor kerül sor, amit pedig a műtét várható kezdéséhez igazítva végez el az aneszteziológus.

A JÓGYAKORLAT:

Amennyiben a jógyakorlat folyamatának valamely lépésénél (lépéseinél) a tevékenység megvalósításának helye, helyszíne különösen fontos szerepet kap, kérjük, írja ezt le, illetve fejtse ki ennek jelentőségét!

Az előző pontban megfogalmazottakból kiindulva, a profilaxis megfelelő időben történő alkalmazása leginkább úgy biztosítható, ha arra a műtő blokkban kerül sor a beteg előkészítése során.

Kérjük – amennyiben releváns – ismertesse a jógyakorlat kapcsolódó (tárgyi) eszközeit!

Esetünkben ez nem releváns.

A JÓGYAKORLAT:

Kérjük, adja meg azokat a feltételeket (tárgyi, humán, eljárásbeli, szabályozásbeli, stb.) amik rendelkezésre állása feltétlenül szükséges a jógyakorlat működtetéséhez, vagyis amelyek nélkül a jógyakorlat nem megvalósítható!

A jógyakorlat alapfeltétele, hogy rendelkezésre álljon egy aktuális szakmai evidencián alapuló antibiotikum profilaxis protokoll, hiszen a jógyakorlat folyamata ennek birtokában tölthető meg helyes szakmai tartalommal. A mi protokollunk a tervezett csípőprotézis műtétekhez kapcsolódó antibiotikum profilaxis megfelelőségének 5 kritériumát foglalta magában, a jógyakorlat folyamata úgy került kialakításra és azt a célt szolgálja, hogy az 5 kritériumnak való megfelelés a lehető legnagyobb mértékben megvalósulhasson.

A JÓGYAKORLAT:

Amennyiben alkalmaznak illet, milyen írásos anyagok (minták, sablonok, tájékoztatók, ismertető, ellenőrző listák, poszterek, stb.) támogatják a jógyakorlat szerinti működés megvalósulását? (Kérjük, ezeket vagy elérhetőségüket lehetőség szerint mellékelje!)

Műtési előkészítő lap.

Amennyiben rendelkezésre állnak, milyen betegtájékoztató anyagok támogatják a jógyakorlat megvalósulását? (Kérjük, ezeket vagy elérhetőségüket lehetőség szerint mellékelje!)

Egyelőre nem rendelkezünk a témával kapcsolatos betegtájékoztatóval, a betegek antibiotikum-profilaxissal kapcsolatos tájékoztatása szóban történik meg a betegek felvételekor és a műtési előkészítés során.

A JÓGYAKORLAT:

Mely tényezők azok, amelyek a jógyakorlat szerinti működést megnehezítik?

Az orvosok számára sokszor nehézséget jelent, hogy az antibiotikum elrendelését a lázlapon olvashatóan, átláthatóan jelöljék megadva nemcsak a hatóanyagot, hanem a beadandó mennyiséget és a beadás módját valamint idejét vagy a profilaktikus jellegét.

A választandó szer elrendelése nem mindig történik a protokoll szerint, mert az elrendelő orvos megítélése befolyásolja azt.

A JÓGYAKORLAT:

Mely tényezők azok, amelyek a jógyakorlat szerinti működést segítik?

A jógyakorlat megvalósulását segíti a baleseti sebészek és az aneszteziológusok közti együttműködés, illetve világos feladat-elhatárolás, és annak tudata, hogy az antibiotikum profilaxis megfelelő kivitelezése hangsúlyos szerepet kap a beteg és a műtéti kimenetel szempontjából. A műtéti előkészítő lap alkalmazása szintén elősegíti a jógyakorlatot, hiszen egyfajta ellenőrző lista szerűen segíti azt, hogy maga a profilaxis ne felejtődjön el, illetve hogy az elrendelt antibiotikum az adott beteggel együtt mozogjon, s így beadásra is kerüljön.

A JÓGYAKORLAT:

Milyen módszerek szolgálhatnak a tevékenység jógyakorlat szerinti működésének felmérésére?

Egészségügyi dokumentáció-elemzéssel a jógyakorlat kritériumai vizsgálhatóak, hiszen a követéshez szükséges adatok az egészségügyi dokumentációban vezetésre kerülnek. Egy adott időszak összes tervezett csípőprotézis műtétén átesett betegének szisztematikus dokumentáció elemzésével így képet kaphatunk a jógyakorlat valódi alkalmazásáról.

Másrészt megfigyeléssel és megtekintéssel végigkövethető a profilaxis folyamata annak elrendelésétől a beadásig, akár követésig is. Ennek során egy arra alkalmas személy vagy személyek a Baleseti Sebészeti Osztályon adott beteg útját követve a műtőn át akár vissza az osztályig figyelemmel kísérhetik a profilaxis megvalósulását.

A JÓGYAKORLAT:

Ön(ök) szerint milyen észlelhető, mérhető eredményeket hozhat az előzőekben ismertetett jógyakorlat bevezetése más osztályokon, intézetekben?

Tapasztalataink szerint az antibiotikum profilaxis időbeliségére sok helyen nem kellően figyelnek. A folyamat racionalizálásával és a lépések felelőseinek meghatározásával viszonylag egyszerűen átalakítható a kapcsolódó gyakorlat, mely a szakirodalom alapján a műtétekhez kapcsolódó fertőzőeses szövődmények száma, az ápolási napok száma és a betegellátás költségei csökkenésében érhetőek tetten.

A PROJEKT KERETÉBEN BEKÜLDÖTT JÓGYAKORLATOK ÉRTÉKELÉSI SZEMPONTJAI

- Igazolhatóan megbiztonsági kockázat kezelését szolgálja.
- A jógyakorlat és leírása érthető, világos.
- A jógyakorlat igazoltan működik.
- A jógyakorlat több szintén (osztályon, szervezeti egységben, különböző betegcsoportoknál) is működtethető.
- A jógyakorlat általánosan felhasználható, kiterjeszthető.
- A jógyakorlat megvalósítható.
- Az oktatásra kiválasztás körében további szempont, hogy témáját tekintve érdemi területre koncentrál (széles betegcsoport, magas kockázatú betegség, ritka betegség, stb.)

*Valamennyi jógyakorlat beküldőjét **elismerésben részesítjük**, ennek jellege és mértéke a projektbeli lehetőségek és a beérkező jógyakorlatok számától függően a későbbiekben kerül kialakításra.*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE